

Redaktionellt U&D 30:2

Varmt välkomna till årets andra nummer av tidskriften *Utbildning & Demokrati* som innehåller följande bidrag:

I artikeln LEVD DEMOKRATI OG DELIBERATIV, DIDAKTISK PRAKSIS – EN STUDIE I LYS AV KAPABILITETSTILNÆRMINGEN belyser *Åshild Berg-Brekhus* och *Tobias Werler* relationen mellan utbildning och levd demokrati. I fokus för artikeln står frågor om vilka slags didaktiska praktiker som behövs för att medborgare ska kunna delta i en deliberativ demokrati. Artikeln formulerar ”kapabilitetstilnæringen” som en didaktisk ansats som möjliggör en levd demokrati där samhällsmedborgarna besitter förmågor att självständigt praktisera och leva demokrati. Artikeln avslutas med att föra en diskussion om hur en sådan didaktisk ansats kan förstås i relation till den senaste läroplansreformen i Norge.

I artikeln ACCOUNTABILITY MEASURES IN OSLO’S PUBLIC SCHOOLS – STANDARDISING CURRICULUM, PEDAGOGY AND INEQUALITY? av *Cecilie Rønning Haugen* analyseras lärares erfarenheter av att verka i ett utbildningssystem influerat av ett utpräglat marknadstänk, där lokala myndigheter bland annat offentliggör en mångfald av olika lokalt som nationellt initierade mätningar. Studien, som har en komparativ ansats mellan marginaliserade respektive privilegierade skolor, tar analytiskt stöd i Basil Bernsteins begrepp *curriculum*, *pedagogy* och *evaluation*. Resultatet visar att undervisningsinnehållet likriktas oavsett skolors förutsättningar, att specialundervisning nedprioriteras och att undervisningen fragmentiseras, instrumentaliseras och intensifieras. Detta leder till slutsatsen att den marknadsideologiska politiska styrningen tvärt emot uttryckt retorik driver verksamheten i riktning mot traditionella kunskaper och värderingar.

Mot bakgrund av ökade krav på rektorer att inkludera jämställdhetsarbete i det systematiska kvalitetsarbetet undersöker *Tobias K. Axelsson* och *Sara Frödén* i artikeln MELLAN STYRNING OCH PEDAGOGISERING hur förskolans rektorer, skolchefer och förskolepolitiker i tre kommuner utifrån ett styrningsperspektiv förstår den svenska förskolans jämställdhetsuppdrag. Vidare avhandlas vilka implikationer detta har för förskolans jämställdhetsarbete. Resultatet, framtaget via fokussamtal hösten 2018, visar att förståelsen för uppdraget innehåller spänningar som leder till att jämställdhetsuppdraget dels avpolitiserats till en mer administrativ fråga, dels att ansvaret förskjuts från ledningsnivå till en praktisk-pedagogisk nivå.

En konsekvens därav är att jämställdhet snarare förstås som en fråga om pedagogisk kompetens än en ledningsfråga.

I artikeln BEMANNINGSFÖRETAGENS INTÅG I SKOLAN – SKOLA, MARKNADISERING OCH HYRLÄRARE presenterar *Thom Axelsson* en explorativ studie kring skolans externa bemanning med syftet att bättre förstå detta fenomen i relation till skolans marknadsiering. Med utgångspunkt från ett Foucault-inspirerat genealogiskt perspektiv identifieras aktörer, konfliktpunkter, argument och problembeskrivningar i tidningsartiklar, hemsidor och inslag från SVT och SR. Denna empiri kompletteras därtill med intervjuer av fyra representanter från bemanningsföretag och fackliga organisationer. Artikeln bidrar med kunskap om de olika uppfattningar som finns om kostnadseffektivitet och lärares professionella ansvar samt ställer frågor om hur detta fenomen ytterst påverkar undervisningens kvalitet.

Redaktionen